

Sosiaali- ja terveystoimikunta
StV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntö 11.4.2025 / kokous 29.4.2025

Uutta rahapelijärjestelmää koskeva lainsäädäntö (HE 16/2025 vp.)

Medialiitto kiittää valiokuntaa lausuntopyynnöstä ja esittää näkemyksensä asiassa seuraavaa:

Medialiiton pääviestit:

- Rahapelien korkea kanavointiaste on avain rahapelaamisen haittojen ehkäisyyn ja torjuntaan. Nykylainsäädännön keskeinen ongelma on järjestelmän ulkopuolisen rahapelaamisen merkittävä ja kasvava osuus. Rahapeliyhtiöiden saaminen laajalti laillisen lisenssijärjestelmän piiriin on paras keino hallita rahapelihaittoja ja kohdentaa resursseja niiden ehkäisyyn ja torjuntaan.*
- Hallituksen esityksessä pyritään tasapainoisella tavalla sekä verkkorahapelien tehokkaaseen kanavointiin että pelihaittojen vähentämiseen.*
- Koska markkinoinnin rajoitusten painopiste ei ole kotimaisessa journalistisessa mediassa, esitys edistää osaltaan reilumpaa mediakilpailua mainosmarkkinoilla, ottaen huomioon kansainvälisten alustajättien aseman.*

Yleistä uudesta järjestelmästä

- Medialiitto kannattaa hallituksen esitystä ja pitää sääntelykokonaisuutta tasapainoisena. Siinä tavoitellaan johdonmukaisella tavalla yhtäaikaista sekä verkkorahapelien tehokasta kanavointia että pelihaittojen vähentämistä. Nykyjärjestelmässä keskeinen ongelma on järjestelmän ulkopuoliset verkkorahapelit ja niiden kasvava markkinaosuus. Suomen sääntely ei ulotu järjestelmän ulkopuoliseen rahapelaamiseen, eikä valtio saa siitä verotuloja.

Lainsäädäntöuudistuksen tavoitteena oleva korkea kanavointiaste on mahdollista saavuttaa, jos lisenssijärjestelmän ehdot ovat kohtuulliset ja mahdollistavat laillisen tarjonnan markkinoinnin. Rahapeliyhtiöiden saaminen laajalti laillisen lisenssijärjestelmän piiriin tukee parhaiten myös lainsäädännön toista tavoitetta, rahapelihaittojen vähentämistä.

- Markkinoinnin sääntelyyn on hallituksen esityksessä valittu realistinen näkökulma. Nykylain kaltaiset mainonnan sisällölliset rajoitukset yhdistettynä vaatimukseen toimiluvanhaltijan itsensä toteuttamasta markkinoinnista ehkäisevät haitallisimpia markkinoinnin muotoja, mutta jättävät samalla kohtuullisesti tilaa korkean kanavointiasteen saavuttamisen edellyttämälle mainonnan vapaudelle. Säännökset eivät myöskään kohtuuttomasti vaikeuta uusien rahapeliyhtiöiden pääsyä markkinoille. Sen lisäksi ne edistävät hallitusohjelman tavoitetta edistää reilua kilpailua mediakentällä ja digitaalisessa mainosmarkkinassa huomioiden kansainvälisten alustajajättien aseman, sillä markkinoinnin rajoitusten painopiste on muualla kuin kotimaisessa toimituksellisessa mediassa. Reilun kilpailun edistäminen on välttämätöntä aikana, jossa kotimainen media toimii alustatalouden ja kansainvälisten mainontapalveluita tuottavien alustajajättien puristuksessa.
- Kotimaisen median lähtökohtana on vastuu julkaistusta sisällöstä, myös mainonnasta. Ala näkee uuden rahapelilain edellyttämän maltillisuuden mainonnan määrän ja laadun suhteen tärkeänä.
- Oikeusvarmuuden turvaaminen on sekä rahapeli- että mediatoimijoille tärkeää. Säännösten perusteluiden tulee olla mahdollisimman selkeitä, jottei valvovalle viranomaiselle jää kohtuuttoman laajaa harkintavaltaa lainsäädännön tulkinnassa.

51 § Markkinoinnin sääntely

- Esitetyt 4 luvun säännökset markkinoinnista ovat pääsääntöisesti kannatettavia. Ne mahdollistavat lisenssitoimijoille mediamainonnan muotoja, jotka osaltaan tukevat kotimaisten journalististen ja kulttuuristen sisältöjen tuotantoa.
- Rahapelien verkkomainonnan rajaaminen toimiluvanhaltijan omilla verkkosivuilla ja omilla sosiaalisen median tileillä tapahtuvaan ja ei-vuorovaikutteiseen mainontaan on perusteltua, sillä se estää joitakin kaikkein vahingollisimmiksi arvioituja markkinoinnin muotoja. Näitä ovat esimerkiksi kumppanuusmallit, joissa vaikuttaja ohjaa seuraajiaan rahapeliasiakkaisiksi ja saa tätä vastaan osuuden hankkimiansa asiakkaiden rahapelihäviöistä. Rajoitus on omiaan ehkäisemään rahapelihaittoja riskialtteimmiksi arvioiduissa kohderyhmissä. Rajauksen kanavointiastetta heikentävä vaikutus voidaan kompensoida muilla mainoskanavilla.

- Medialiitto pitää valitettavana, että sähköisen viestinnän palveluista annetun lain mukainen televisio- ja radiotoiminnan määritelmä kattaa vain lineaarisen lähetystavan eikä siten ole ajanmukainen ja tekniikkaneutraali.
- Ulkomainontaa koskeva 51 §:n 4 momentti on jossakin määrin vaikeatulkintainen siinä, minkälainen ulkomainonta toimiluvanhaltijoille on sallittua. Medialiitto suhtautuu ulkomainonnan rajoituksiin yleisesti kriittisesti. Esityksen perusteluissa jätetään epäselväksi, miksi juuri ulkomainontaa pidetään erityisen vahingollisena pelihaittojen kannalta.

52 § Kielletyt markkinointikeinot ja -tavat

- Mainonnan sisällölliset rajoitukset ehdotetussa rahapelilain 52 §:ssä vastaavat lähes sellaisenaan nykyistä arpajaislakia. Sen sisältämät haitallisten markkinointitapojen kiellot ovat varsin kattavia ja kirjoitustavaltaan erittäin yleisiä, minkä vuoksi Medialiitto pitää luetelmakohtaan 15 kirjausta muista vastaavista tavoista tarpeettomana ja potentiaalisesti oikeusvarmuutta heikentävänä.
- Markkinoinnin sisällöllisiä rajoituksia voidaan pitää kanavointiasteen ja rahapelihaittojen tasapainottamisen näkökulmasta parempana vaihtoehtona kuin kanavakohtaisia rajoituksia, jotka jakaisivat markkinoita voimakkaasti. Esimerkiksi kellonaikarajaukset televisio- ja radiomainontaan kohdistuisivat pelihaittojen torjunnan kannalta väärin kohderyhmiin, mutta samalla heikentäisivät sääntelyn tärkeää kanavointivaikutusta merkittävästi.
- Pykälän 14 kohdan kumppanuusmarkkinointia koskeva kiello on omiaan estämään rahapelihaittojen näkökulmasta riskialtteimpia markkinoinnin muotoja ja on sellaisenaan kannatettava.

53 § Kielto kohdistaa markkinointia alaikäisiin ja haavoittuvassa asemassa oleviin

- Esitetty kiello kohdistaa markkinointia alaikäisiin tai haavoittuvassa asemassa oleviin on yleisellä tasolla perusteltu ja onnistunut. Perustelujen mukaan alaikäisille suunnattuina pidettäisiin sellaisia julkaisuja, tapahtumia ja mainoksia, joiden kohderyhmä koostuu pääasiassa lapsista ja nuorista tai niiden ensisijainen kohderyhmä on lapset ja nuoret.
- Määritelmä on lähtökohtaisesti oikea. Perusteluja on kuitenkin täydennettävä siten, ettei tulkinta jätä kohtuuttoman paljon harkintavaraa valvovalle viranomaiselle. Arvio kohderyhmästä tulee voida jatkossakin perustaa median riippumattoman yleisömittauksen tuloksiin eikä viranomaisen tapauskohtaiseen harkintaan.
- Markkinoinnin sääntelyssä on otettava huomioon, kuten sivistysvaliokunta on lausunnossaan todennut, että perinteisen median, kuten lineaarisen

television, radion ja lehtien merkitys nuorille on vähentynyt ja että vastaavasti nuorten suoratoistopalveluiden, videonjakoalustapalveluiden ja sosiaalisen median parissa viettämä aika on lisääntynyt.

5 luku. Valvonta

- Sääntelyn ulkopuolelle jäävän rahapelimainonnan valvontaan tulee kohdentaa riittävästi resursseja. Tämä koskee sekä lisenssijärjestelmän ulkopuolisten rahapeliyhtiöiden mainontaa että muuten laittomasti toteutettua rahapelimainontaa.
- Vaikutusarvioinnissa todetaan perustellusti, että valvontaviranomaisilla tulisi olla riittävät resurssit [...] toimilupajärjestelmän ulkopuolisten toimijoiden valvontaan. Tehokkaalla valvonnalla toteutetaan myös hallitusohjelmaan kirjattuja paremman sääntelyn periaatteita.
- Toimiva valvonta suojaa korkeaa kanavointiastetta, joka mahdollistaa vero- ja toimilupatuottojen kohdentamista myös rahapelihaittojen torjuntaan.
- Kuten valtiovarainvaliokunta on lausunnossaan todennut, valvovan viranomaisen rooli on tärkeä paitsi toimiluvanhaltijoiden myös toimilupajärjestelmän ulkopuolisten toimijoiden valvonnassa. Ehdotettuun toimilupajärjestelmään siirryttäessä arpajaisverovalvonnan piiriin tulisivat uusina toimijoina toimiluvan saaneet rahapelitoimijat, joista valtaosa on todennäköisesti ulkomaille sijoittautuneita rahapeliyhtiöitä ja joiden lähtökohtaisesti odotetaan harjoittavan Suomeen suuntautuvaa rahapelitoimiluvan alaista toimintaa myös ulkomailta käsin. Tämä korostaa myös kansainvälisen tiedonvaihdon merkitystä.

13 luku. Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

- Medialiitto katsoo, että uuden rahapelijärjestelmän voimaantuloa tulisi pyrkiä aikaistamaan esitetystä, hallitusohjelmaan nähden kokonaisella vuodella lykkääntyneestä aikataulusta. Aikaisemmalla voimaantulolla olisi reilua kilpailua tukeva vaikutus nykyisen monopolitoimija Veikkauksen ja uusien toimiluvanhaltijoiden välillä sekä mainonnassa erityisesti kotimaisen median ja kansainvälisten alustojen välillä. Se aikaistaisi myös kampanjoita rahapelihaittojen torjumiseksi ja lisäisi valtion verotuloja.
- Mikäli voimaantuloa ei pystytäkään aikaistamaan, siirtymäsäännöksenä tulisi antaa toimiluvanhaltijoille mahdollisuus aloittaa toimiluvan saaneiden rahapelien markkinointi sekä yrityksensä brändimarkkinointi heti myönteisen toimilupapäätöksen saatuaan eli jo ennen varsinaisen rahapelitoiminnan

aloittamista. Ennakkomarkkinointimahdollisuus tasaisi kilpailuasetelmaa jo nyt brändiään markkinoivan Veikkauksen ja uusien toimiluvanhaltijoiden välillä. Tämä aikaistaisi myös rahapeliin markkinoinnin siirtämistä lain sääntelyn piiriin ja toisi sitä asteittain eli maltillisesti sallittujen markkinointikanavien kautta kotimaisten yleisöjen saataville.

Medialiitto ry

Mikko Hoikka
toimialajohtaja

Medialiitto on media-alan ja graafisen teollisuuden yritysten edunvalvontajärjestö. Jäsenjärjestömmme ovat Aikakausmedia, Graafinen Teollisuus, RadioMedia, Suomen Kustannusyhdistys ja Uutismedian liitto. Yhdessä edustamme noin 600:aa yritystä uutismedian, aikakausmedian, kirjojen ja oppimateriaalin kustantamisen sekä painamisen, radio- ja tv-toiminnan ja jakelun alueilla. Jäsenyritykset työllistävät Suomessa suoraan noin 20 000 henkilöä, ja liiton edustamien toimialojen yhteenlaskettu liikevaihto on noin 3,1 miljardia euroa.